

Bestämmelser för Gesällbrev i: **Konstinramaryrket**

Bestämmelserna är framtagna och reviderade av branschen våren 2013, reviderade februari 2015 samt våren 2019 och fastställda av Sveriges Hantverksråd 2019-09-24

Ansvarig bransch-/yrkesorganisation

Glasbranschföreningen-Inramningsgruppen

Förkunskapskrav

För att erhålla gesällbrev fordras 5 000 timmars erfarenhet av inramningsverksamhet.

Gesällprov – allmänna anvisningar

För att få göra Gesällprov ska förkunskapskravet vara uppfyllt och vara godkänt av branschen/yrkesnämnden. Gesällprovet ska vara utformat så att man kan fastställa att sökanden är väl insatt i yrket och har uppnått de krav för att erhålla gesällbrev som är angivna i provbestämmelserna fastställda av Sveriges Hantverksråd. Ansökningshandlingarna och annat underlag ska godkännas före provtidens början, varefter provet ska slutföras inom sex månader.

Provanvisningar

Provet innehåller en teoretisk och en praktisk del. Gällande bestämmelser för provens genomförande finns i bifogade anvisningar. Se vidare bilaga 1.

Granskning av provet

Ansvarig granskare är branschen. Granskare ska vara neutrala och utses av branschen på uppdrag av Sveriges Hantverksråd. Läs mer om granskningstillfället/granskningen i provanvisningarna.

Gesällprovs- och Gesällbrevskostnader

Information om kostnaderna för att få genomföra Gesällprovet anges i provanvisningarna i bilaga 1.

Kostnaden för Gesällbrevet är 700 kr + moms (875 kr inkl. moms). Med brevet följer ett ID-kort med information om Gesällbrev översatt till fem språk.

Ansökan om Gesällprov

Anmälan om att avlägga provet görs till branschen. Kontaktinformation finns här nedan.

Anmälan om Gesällbrev

Efter godkänt prov görs en anmälan om att erhålla Gesällbrev hos Gesäll- & Mästarbrevskansliet. Ansökningsblankett finns på www.hantverksrad.se. Anmälan ska innehålla personuppgifter samt intygande om godkänt prov från branschen. I vissa branscher sköter branschen kontakten med Gesäll- & Mästarbrevskansliet. Hör med din bransch.

Glöm inte att betala den administrativa avgiften för Gesällbrevet på 875 kr inkl. moms som betalas in till Stiftelsen Hantverk & Utbildnings BG 5814-8446. Märk din betalning med namn, personnummer och yrke.

Utdelning av Gesällbrev

I din anmälan om Gesällbrev anger du en utdelningsort. Ditt Gesällbrev skickas till den lokala Företagar- eller Hantverksföreningen på vald ort som ombesörjer utdelningen av brevet

Kontaktuppgifter:

Branschorganisation:

Glasbranschföreningen
Box 16286
103 25 STOCKHOLM
www.gbf.se
info@gbf.se

Tfn 08-453 90 70
Fax 08-453 90 71

Gesäll- & Mästarbrevskansliet:

Sveriges Hantverksråd
Gesäll- & Mästarbrevskansliet
Box 147
793 23 Leksand

Tel. 0247-369 50
Fax. 0247-151 70
www.hantverksrad.se
info@hantverksrad.se

Tveka inte att kontakta oss om du har frågor eller funderingar kring Gesällbrev!

Provanvisningar Gesällprov i Konstinramaryrket

Bilaga 1

Provanvisningar

Utarbetade av Glasbranschföreningen/Inramningsgruppen

Följande generella regler ska beaktas:

Gesällprovet ska vara utformat så att man kan fastställa att sökanden är väl insatt i yrket och har uppnått de krav för att erhålla gesällbrev som är angivna i provbestämmelserna fastställda av Sveriges Hantverksråd. Ansökningshandlingarna och annat underlag ska godkännas före provtidens början, varefter provet ska slutföras inom sex månader.

Gesällprovets innehåll

1. Teoriproven 1 a och 1b
2. Genomgång av en svävande inramning - *Medtages till provtillfället*
3. Genomgång av en enkel objektsinramning - *Medtages till provtillfället*
4. Åldersbeständig standardinramning av konst på papper med dubbel passepartout
5. Uppspänning och inramning av stafflikonst
6. Passepartoutskarvning med flera öppningar

För information om vilka arbetsmoment som är obligatoriska hänvisas till granskningsprotokoll för konstinramaryrket. Provtagaren ska för examinatorerna redovisa arbetsbeskrivning och materialval innan gesällprovets respektive praktiska moment påbörjas. Beskrivning av de obligatoriska momenten som ska utföras vid provtagningstillfället samt beskrivning av hemarbetsuppgifterna, sänds ut i samband med inbjudan till gesällprovstagning. Dessa finns även hämta från Glasbranschföreningens hemsida:

www.gbf.se/utbildning/yrkesprov-gesallbrev-mastarbrev-gesallprov-i-konstinramaryrket

Kostnad för gesällprov

Kostnaden för att avlägga gesällprov är 4 500:- exkl moms. För medlem i Glasbranschföreningen utgår **ingen** kostnad för att avlägga gesällprov. Gör man gesällprovet på plats som anvisats av Glasbranschföreningen får provtagaren själv stå för rese- och logikostnader. Gesällprovstagaren kan dock välja att göra provet i sin egen verkstad, men får då stå för resor, kost och ev logi för minst två examinatorer. Examinatorernas arvoden står Glasbranschföreningen för.

Tillåtna maskiner/verktyg

Gesällprovstagaren får vid provtillfället använda ramklipp, spikmaskin, datastyrd och manuell passepartoutskarvare. I de fall gesällprovet görs i den egna verkstaden ska provtagaren i förväg skicka in digitala bilder på sin verkstad samt dokumentera vilka handverktyg som provtagaren kommer att använda.

1. Teoriprov

Gesällprovet inleds med ett teoretiskt prov – 1a - som görs senast två veckor före provtillfället på Glasbranschföreningens kansli i Stockholm eller på annan plats som anvisats av granskarna. Bli provtagaren underkänd på teoriprovet 1a, kan hon/han göra om provet snarast innan det ordinarie provtillfället:

Provet omfattar:

- Ramen – papperskonst och målningar
- Träslag och ytbehandlingar
- Glas
- Passepartout och monteringskartong
- Montering med hängslen
- Material bakom bilden

- Stift eller fjäderbleck
- Upphängning
- Baksidan
- Inramningstyper – papperskonst
- Målningar
- Montering och inramning av målningar
- Montering o inramning av textilier och föremål
- Skaderisker papperskonst, målningar samt hantering
- Utrustning och verktyg i verkstaden
- Trycktekniker papperskonst
- Konsumenttjänstlagen

Se även **Bilaga 2 - Teoretiska och yrkespraktiska mål för konstinramare**

Under det ordinarie provtillfället gör provtagaren ytterligare ett mindre teoriprov ”träprovet” – 1b.

Uppgift 2 - Genomgång av en svävande inramning – medtages till provtillfället

Provtagaren tar med sig en svävande glasad inramning. Ramen ska ha ett förenat falsmått om minst 50 cm och max 90 cm. Inramningen ska vara reversibel och provtagaren kan komma att ombes att öppna densamma medan examinatorerna ställer frågor. Provtagaren ska motivera val av inramningsmetod och material (glas, list, kartong m m). Vidare ska provtagaren ta med arbetsorder/beskrivning samt bildokumentation (t ex digitala bilder) som är tagna under arbetets gång.

Uppgift 3 - Genomgång av en enkel objektsinramning – medtages till provtillfället

Provtagaren tar med sig en objektsinramning. Ramen ska ha ett förenat falsmått om minst 50 cm och max 90 cm. Inramningen ska vara reversibel och provtagaren kan komma att ombes att öppna densamma medan examinatorerna ställer frågor. Provtagaren ska motivera val av inramningsmetod och material (glas, list, kartong m m). Vidare ska provtagaren ta med arbetsorder/beskrivning samt bildokumentation (t ex digitala bilder) som är tagna under arbetets gång.

Uppgift 4 – Åldersbeständig standardinramning av konst på papper m dubbel passepartout

Gör man provet på annan plats än i sin egen verkstad tar provtagaren med sig material till uppgift 4:

- Konst på papper t ex affisch, tryck, foto eller grafiskt blad. Ramen ska ha ett förenat falsmått om minst 50 cm och max 90 cm.
- Grovkapad ramlist
- Kartong
- Övrigt monteringsmaterial
- Upphängningsanordning
- Arbetsorder/beskrivning

Glas, stift och förslutningsremсор finns i verkstaden där provet görs, allt annat inramningsmaterial ska provtagaren ta med sig. Provtagaren kan, om hon/han vill, ta med sig **egna handverktyg** till provtillfället.

Uppgift 5 – Uppspänning och inramning av stafflikonst

Gör man provet på annan plats än i sin egen verkstad tar provtagaren med sig material till uppgift 5:

- En bomulls-, linne- eller fotokanvas eller textil med motiv. Ramen ska ha ett förenat falsmått om minst 50 cm och max 90 cm.
- Spännram
- Grovkapad L-list/L-profil
- Övrigt monteringsmaterial
- Upphängningsanordning
- Arbetsorder/beskrivning

Stift finns i verkstaden där provet görs, allt annat inramningsmaterial ska provtagaren ta med sig. Provtagaren kan, om hon/han vill, ta med sig **egna handverktyg** till provtillfället.

6. Passepartoutsjärning

Provtagaren ska skära en passepartout med tre hål med storleken 9 x 12 - två stående och ett liggande eller tvärtom. **OBS! I detta moment få endast manuell passepartoutsjärare användas.** Om man gör provet på annan plats än i sin egen verkstad tar provtagaren med sig material till uppgift 6:

- Passepartoutkartong

Beräknad tidsåtgång

1. Teoretiskt prov 1a		90 min
Teoretiskt prov 1b		30 min
2. Genomgång av en svävande inramning	<i>Medtages till provtillfället</i>	30 min
3. Genomgång av en enkel objektsinramning	<i>Medtages till provtillfället</i>	30 min
4. Åldersbeständig standardinramning av konst på papper m dubbel passepartout		90 min
5. Uppspänning och inramning av stafflikonst		70 min
6. Passepartoutsjärning med flera öppningar		30 min

Granskningsprotokoll för konstinramaryrket

Obligatoriska arbetsmoment för gesällprovet som görs på plats för provet

1. Teoriproven 1a och 1b (se Provanvisningar sid 2-3)	208 p
2. Genomgång av en svävande inramning <i>Medtages till provtillfället</i>	100 p
3. Genomgång av en enkel objektsinramning <i>Medtages till provtillfället</i>	100 p
4. Åldersbeständig standardinramning av konst på papper med dubbel passepartout. Bättring och lagning av hörn.	110 p
5. Uppspänning och inramning av stafflikonst. Bättring och lagning av hörn.	100 p
6. Passepartoutskarving	15 p

Bedömning

Bedömningen av provuppgifterna görs enligt anvisningarna nedan och som bedömningsgrund används av Glasbranschföreningens Inramningsgrupp framtagna och arbetshäften **”Att arbeta med konst på papper”**, **”Att arbeta med målningar och annan konst”** och **Konstinramning**. Studiematerialet går att beställa från Glasbranschföreningen, www.gbf.se. Poängen förs in på ett bedömningsformulär.

Bedömningsformuläret upptar följande punkter:

Teoretiska prov

För de teoretiska proven 1a och 1b erhålls max 208 poäng och för att bli godkänd krävs minst 75 procent rätt (minst 156 poäng).

A Val av ramlist, kartong, glas, upphängningsanordning

Korrekt val av arbetsmaterial ger 40 poäng. För varje påtagligt fel görs poängavdrag.

B Noggrannhet i arbetet

Helt korrekt tekniskt utförande, inkl bättring och lagning av hörn, ger 40 poäng. För varje fel görs poängavdrag. Gerings- och kapningstoleransen i falsmåttet är +/- 1 mm, detsamma gäller för tillskarving av glas och kartong. Avdrag görs även för flagor i glaset vid skärning, trasiga snittytor i ramlisten, ojämnt stiftavstånd samt att det inte finns någon tolerans för över- eller underskar i passepartout. Vidare görs avdrag för damm, smuts eller fingeravtryck på glaset, veckade klisterremor. Dessutom kommer städning och ordning (avetablering) efter varje provuppgift att bedömas.

C Helhetsintryck

Här skall slutproduktens helhetsintryck bedömas – max 20 poäng. Gesällprovtagaren ska kunna motivera val av färg och ramlist samt proportioner. Poängavdrag görs vid omotiverade färgval, ramlistval och proportioner.

D Tidsåtgång

När arbetet utförs inom den angivna tiden ges 10 poäng. Avdrag för tidsöverdrag görs med 2 poäng per 5 minut. Förberedelserna ska ses som etablering och ingår ej i tidtagningen. För momenten 4 och 5 finns en stopptid som inte får överskridas. Om man inte är klar inom maxtiden blir provtagaren underkänd i det momentet.

- Moment 4 - 90 min – max 25 min tidsöverdrag

- Moment 5 - 70 min – max 20 min tidsöverdrag

Blir provtagaren underkänd i något av momenten 2, 3, 4 eller 5 har hon/han möjlighet att efter tre månader göra om momentet enligt överenskommen tidpunkt med någon av granskarna som medverkat vid provtillfället. Om provtagaren blir underkänd i mer än ett moment får hon/han göra

om provet i sin helhet vid nästkommande ordinarie provtillfälle. Ett godkänt teoriprov 1a är giltigt till nästkommande ordinarie provtillfälle.

Poängbedömning

Teoriprov 1a kan ge max 193 poäng och teoriprov 1b kan ge max 15 poäng och för att bli godkänd krävs minst 75 procent rätt på vardera prov. Totalpoängen på de teoretiska proven halveras vid sammanräkning av poängen för hela gesällprovet (moment 1 – 6). Varje praktiskt delmoment kan ge max 110, 100 resp 15 poäng. För godkänt gesällprov krävs minst 75 procent av maximal poäng i vart och ett av de obligatoriska momenten/praktiska uppgifterna.

Provet kan maximalt ge 529 poäng och för att bli godkänd krävs minst 397 poäng.

1. Teoriproven 1a och 1b	max 104/minst 78 p (50% av sammanlagd poäng 1a o 1b)
2. Genomgång av en svävande inramning Medtages till provtillfället	max 100/minst 75 p
3. Genomgång av en enkel objektsinramning Medtages till provtillfället	max 100/minst 75 p
4. Åldersbeständig standardinramning av konst på papper med dubbel passepartout	max 110/minst 80 p
5. Uppspänning och inramning av stafflikonst	max 100/minst 75 p
6. Passepartoutskarvning med tre öppningar	max 15 p

Förberedelser för mästarbrev

För att gå vidare till mästarbrev fordras godkänt gesällprov.

Ansökan om gesällbrev

Provtagare som gör ett godkänt gesällprov, kan ansöka om Gesällbrev (diplom) hos Sveriges Hantverksråd. Detta görs genom att fylla i särskilda blanketter som skickas till Sveriges Hantverksråd tillsammans med ett granskningsprotokoll/bedömningsformulär i original, undertecknat av examinatorerna. Administrationsavgiften för brevet 875 kr, varav moms 175 kr.

För närmare information kontakta:

Gesäll- och Mästarbrevskansliet, Sveriges Hantverksråd

Box 147, 793 23 LEKSAND

Tel: 0247-369 50, fax: 0247-151 70, e-post: info@hantverksrad.se

och

Glasbranschföreningen/Inramningsgruppen

Box 16286, 103 25 STOCKHOLM

Tel: 08-453 90 70 eller e-post: info@gbf.se

Bilaga 2 till provbestämmelser för gesällbrev i konstinramaryrket

Teoretiska och yrkespraktiska mål för konstinramare

1. Allmänna mål

- Ha kännedom om gällande normer och föreskrifter för val av glas, ram och kartong. samt veta var man ska finna kunskapen
- Vara väl insatt i yrkets olika hantverksmoment
- Kunna arbeta efter ritningar och beskrivningar
- Kunna utföra beräkningar på materialåtgång
- Kunna särskilja materialsorter och kvalitéer
- Kunna bedöma kvaliteten på det färdiga arbetet
- Ha verktygskännedom och kunna använda och vårda verktyg och maskiner på ett personsäkert sätt
- Kunna tillämpa skyddsföreskrifter samt att arbeta ergonomiskt
- Kunna måttsätta glas, ram och passepartout
- Känna till de miljöpåverkande ämnen vi har i branschen och hur man ska hantera dessa för att minimera en negativ miljöpåverkan
- Känna till de återvinningssystem som finns i glasbranschen samt kunna källsortera
- Känna till Inramningsgruppens etiska regler

2. Ramen – papperskonst, målningar, fotografier

En konstinramare ska ha kunskap om:

- Ramens historia
- Olika material för ramlist och tillverkningsmetoder
- Olika träslag
- Olika ytbehandlingar – grundering, folie, slagmetall, bladguld
- Träets egenskaper
- Hur ramlist ska förvaras

En konstinramare ska kunna:

- Välja rätt listmaterial för inramningsarbetet
- Gera och sätta ihop ramen
- ”Snygga till” hörn och ev spikhål
- Beräkna och optimera materialåtgång

3. Glas

En konstinramare ska ha kunskap om:

- Lagring och hantering av planglas
- Glaset i ett historiskt perspektiv
- Egenskaper hos olika typer av glas

En konstinramare ska kunna:

- Särskilja glassorter för inramningsarbeten
- Välja rätt glas med hänsyn till objektet och dess placering
- Skära runda och ovala glas
- Skära till glas i exakta mått och bearbeta dessa, t.ex. slipa kanter
- Beräkna och optimalt utnyttja lagerskivor vid nedskärning till mindre rutor

4. Passepartout och monteringskartong

En konstinramare ska ha kunskap om:

- Passepartoutens och kartongens/pappens historia
- Olika typer av kartong för inramningsarbeten
- Förvaring
- Kartongens kemiska egenskaper – ph-värde, buffring
- Proportioner och färglära
- Olika monterings tekniker

En konstinramare ska kunna:

- Välja rätt passepartout/material till inramningsarbetet
- Utföra olika typer av passepartouter - enkla, dubbla, trippla, v-groove, oktagon, ovala, multiöppning m m
- Beräkna och optimera materialåtgång

5. Montering med hängslen

En konstinramare ska ha kunskap om:

- Olika monterings tekniker – t ex. t-häng, v-häng, friliggande, svävande
- Egenskaper hos olika material för montering (papper, remsor, limmer)

En konstinramare ska kunna:

- Välja rätt monterings teknik till inramningsarbetet
- Montera med japanpapper, växtlim och syrafria pappersremsor

6. Material bakom bilden

En konstinramare ska ha kunskap om:

- Olika material som skyddar inramningen
- Skaderisker som fukt, damm, luftföroreningar och stötar

En konstinramare ska kunna:

- Välja rätt skydd för inramningsarbetet

7. Stift eller fjäderbleck

En konstinramare ska ha kunskap om:

- Olika metoder för att försluta ett inramningsarbete

En konstinramare ska kunna:

- Välja rätt typ av stift eller bleck till inramningsarbetet

8. Upphängning

En konstinramare ska ha kunskap om:

- Olika upphängningsmetoder
- Skaderisker vid felaktig montering och upphängning
- Olika kvaliteter på inramningsvajer – säkerhet och stöld

En konstinramare ska kunna:

- Anpassa upphängningen till inramningsarbetet

9. Baksidan

En konstinramare ska ha kunskap om:

- Olika typer av förslutningsremсор
- Vikten av luftcirkulation bakom inramningen

En konstinramare ska kunna:

- Försluta inramningsarbetet på korrekt sätt
- Varudeklarerera inramningsarbetet
- Se till att det finns cirkulation bakom bilden genom att använda t ex bumpbons

10. Inramningstyper – papperskonst

En konstinramare ska ha kunskap om:

- Val av inramningstyp med hänsyn till var konstverket ska placeras och omgivande miljö
- Paketinramning

En konstinramare ska kunna:

- Utföra en åldersbeständig standardinramning

11. Målningar

En konstinramare ska ha kunskap om:

- Olika måleritekniker
- Olika underlag för måleri

En konstinramare ska kunna:

- Särskilja måleritekniker för att kunna välja rätt inramningsmetod

12. Montering och inramning – målningar

En konstinramare ska ha kunskap om:

- Spännramens resp kilramens funktion
- Hjälpmiddel vid uppspänning

En konstinramare ska kunna:

- Välja rätt kilram/spännram till inramningsarbetet
- Spänna ett konstverk på korrekt sätt

13. Montera och rama in textilier och föremål (tyg, kanvas och föremål)

En konstinramare ska ha kunskap om:

- Olika textila material
- Olika metoder för uppspänning
- Hur olika material fungerar/reagerar bakom glaset

En konstinramare ska kunna:

- Välja rätt uppspänningsmetod för det som ska ramas in
- Göra en box- eller lådinramning

14. Skaderisker – papperskonst, målningar och fotografier

En konstinramare ska ha kunskap om:

- Hur ljus påverkar konstverket
- Hur man hanterar konst – bära, frakta
- Hur man förvarar konst på rätt sätt

En konstinramare ska ha kunskap om:

- Vilka arbetsmetoder och redskap som är lämpliga vid rengöring av konstverk och ramar
- Förvaring av kundens inlämnade egendom

16. Utrustning och verktyg i verkstaden

En konstinramare ska ha kunskap om:

- Skötsel och underhåll av maskiner och verktyg

17. Pappers- och målerikonserverns arbete

En konstinramare ska ha kunskap om:

- Vad en konservator gör
- När en konservator bör kallas in
- Vad en konservator kan göra för att renovera/laga konstverk
- Skillnaden mellan begreppen; *konservera, restaurera, rekonstruera* och *renovera*

18. Trycktekniker - papperskonst

En konstinramare ska ha kunskap om:

- Olika trycktekniker
- Upplage- och märkning av grafik
- Vattenstämpelns betydelse

19. Konsumenttjänstlagen

En konstinramare ska ha kunskap om:

- Konsumenttjänstlagen